

ВІДСОВІ
СОЛНЦЕВІ
ВІДСОВІ

ТРИПТИХ
TRIPTICO

BIPA BOVK

**ТРИПТИХ
ДО ЦИЛІНДРОВИХ КАРТИН
ЮРІЯ СОЛОВІЯ**

WIRA WOWK

**TRÍPTICO
ÀS TELAS CILÍNDRICAS DE
JURIJ SOLOVIJ**

ADAPTAÇÃO DO UCRANIANO:
WIRA WOWK E THERESIA DE OLIVEIRA
REVISÃO:
MARGARIDA ALVES FERREIRA

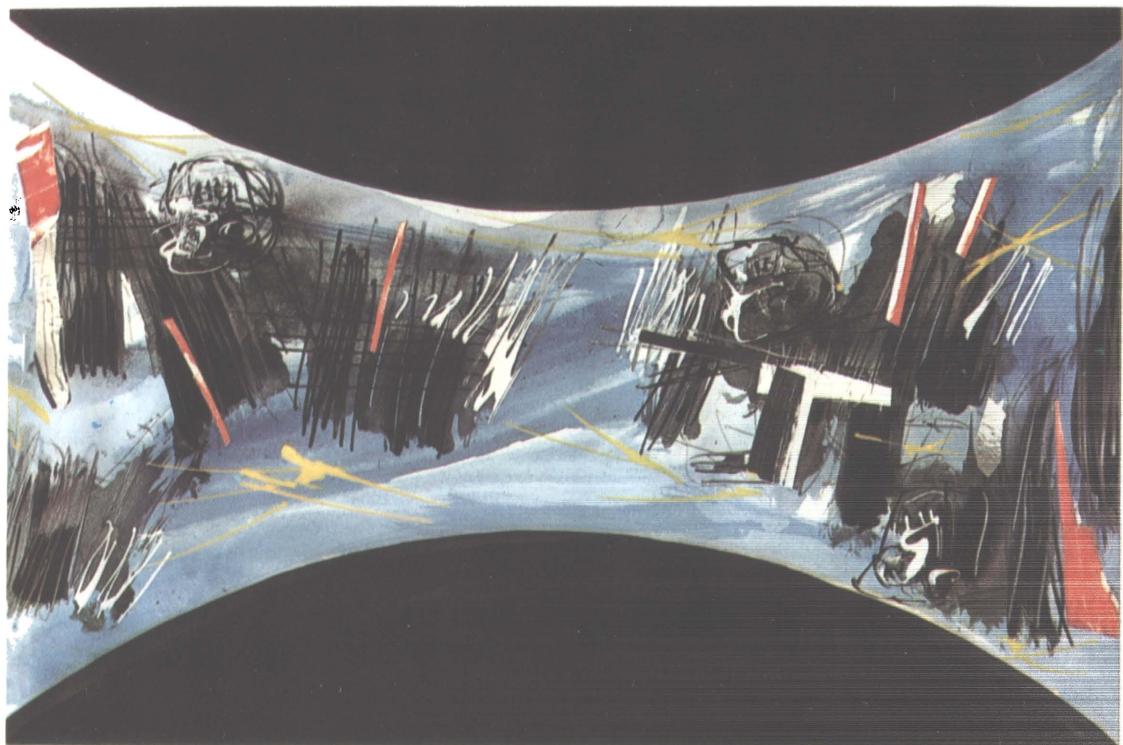
COMPANHIA BRASILEIRA DE ARTES GRÁFICAS
RIO DE JANEIRO

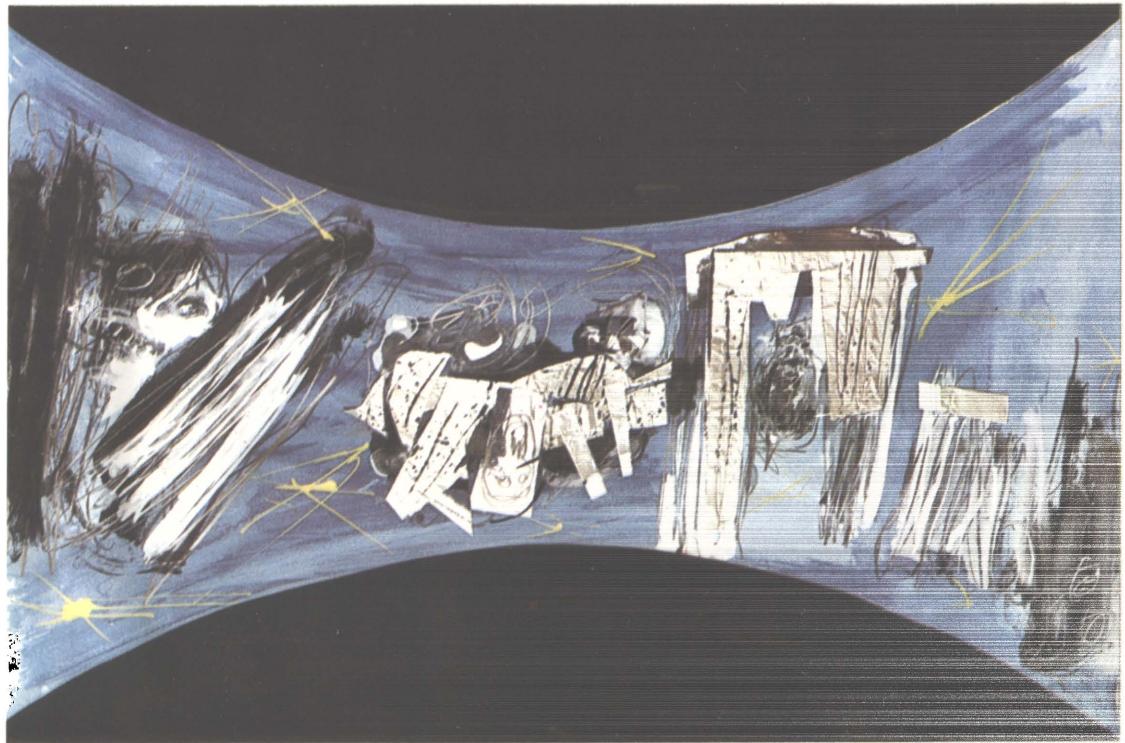
1982

ТРИПТИХ
TRÍPTICO

I ПАДУЧІ АНГЕЛИ
ANJOS CAÍDOS

1 Псалом

СВІТЛІ АНГЕЛИ: Благословенний
від ранньої зірниці до вечірньої
від моря до суходолу
від ангела до людини

променієш
від соняшних царств
до одноклітинних тварин
світляні роки авреолею

урожай і погода в десниці
в лівиці бурі й посухи

деревина зводить гілля
било клонить коліно
метал дзвонить хвалу

і все що жахає
ледовища вулькани пустелі
повстали з веління
святого перста

посадив поруч себе дитину
не мудреця не владаря
а корони підніжками

і скинув ангела
і вибрав пророків
з-поміж пастирів

бо землю посіли прегорді

1 Salmo

ANJOS LUMINOSOS:

Bendito
da estrela-d'alva à Vesper
do mar ao litoral
do anjo ao homem

resplandeces
dos reinos de sóis
aos seres unicelulares
anos de luz são Tuas auréolas

tempo bom e colheita na mão direita
na esquerda — tempestade e seca

a árvore ergue ramos
o talo dobra o joelho
o metal ressoa o louvor

e tudo o que faz temer:
geleiras vulcões desertos
surgiu do mando
do santo indicador

colocaste a Teu lado criança
não sábio nem soberano
diademas são Tuas esteiras

fizeste o anjo tombar
escolheste profetas
de entre pastores
enquanto os soberbos
tomaram posse da terra

2 Літанія

ПРОЧАНИ: міста очужені
села недзвонні
церкви безхресті
поля полинні
могили зорані
знамена стерті
сліпі ікони
балахи мертві

світоче згаслий
ватро зотліла
ключе заржавілий
струно зніміла
пісне затоплена
доле зів'яла
танку замерзлий
взоре злинялий!
встанься за нами
око незрячих
хлібе голодних
кухолю спраглих
стежко загублених
даше бездомних
віно покривдженіх
свіче усопших
писанко вічності
дзбане молитви
перстеню предків
сьзоозо невинних
чересе вірних
кивоте слова
ручая ласки:
матірня мово!

2 Ladainha

PEREGRINOS:

cidade estranha
templos sem cruzes
vila sem sinos
losna-perfume

tumbas aradas
signos desfeitos
baladas mortas
ícones cegos

fogueira extinta
dança gelada
chave partida
kobza¹ sem alma

canto submerso
luzeiro turvo
bordado roto
destino murcho

roga por todos
olho dos cegos
pão dos famintos
mar dos sedentos

arca dos pobres
passo perdido
vela dos mortos
teto do abrigo

lágrima pura
anel-herança
jarro da prece
tenda sagrada

cinto dos fortes
pyssanka² eterna
riacho da graça

fala materna!

1) instrumento de cordas
2) ovo pintado

3 Люципер

що за гамір?
прочани кажуть літанію страстей?
та жінка з китайкою
на сліози з коралю
кумедна їй чорту
не пошесть і повінь
сарана і посуха
нєщасне кохання
бездітність старість
і смерть природна —
існують п'янкіші вина
розцвітай моя музико
наливайся шалом
для танцю на згарищах
бо я смолоскип
носитель темного світла
підношу кривавий келих
до Неронових струн

3 Lúcifer

que reboliço
peregrinos rezam ladainha das dores?
aquela mulher com lenço
para lágrimas de coral
ridícula valha-me o diabo!
nem epidemia nem enchente
gafanhotos ou seca
amor infeliz
falta de filho velhice
nem morte natural —
e sim vinhos mais embriagantes:
floresce ó minha música
enche-te com desvario
para a dança sobre os escombros
pois eu sou tocha
carregador da luz sombria
levanto à lira de Nero
meu cálice cheio de sangue

4 Цирк

ВЕРОНІКА: Біда, Сміхуне!
Горожани в намордниках!
СМІХУН: Намордники краще годяться
для бульдогів і лям,
щоб не обпліювали туристів.
ВЕРОНІКА: Ти і я це знаємо.
Ось степовий тарпан
прагне іржати, а менажер велить,
щоб бурмотів.
СМІХУН: Це, ніби, регіональних,
не планетарних вимірів...
ВЕРОНІКА: А яйце стравса за самоуправу,
що ти на це?
СМІХУН: Я не жонглер, щоб жонглювати
цією кулею.
Сам же жонглер
водить пальцем по ґльобусі,
а нас там нема.

715418

4 Circo

- VERÔNICA: Desgraça, Palhaço!
Os cidadãos de mordaça!
- PALHAÇO: Mordaça fica melhor
em buldogues e lhamas
para que não cusparam em turistas.
- VERÔNICA: Tu e eu o sabemos.
Eis o cavalo da estepe
quer relinchar, mas o domador manda
grunhir, como o urso.
- PALHAÇO: Isso parece ter dimensões
regionais, não planetárias...
- VERÔNICA: No entanto, o ovo da avestruz
exige independência.
Que achas disso?
- PALHAÇO: Não sou saltimbanco para brincar
com esta esfera.
E o saltimbanco faz deslizar
seu dedo em torno do globo
e não nos encontra.

5 Велика маска

На грестолі, між канделябрами, сидить ВЕЛИКА МАСКА.

КАРЛИК: Не можна так прямо підходити
до їхнього Найдосконалішого Неперевершенства.

ВЕРОНІКА: А як?

КАРЛИК: Треба знизитися, скорчитися,
звинутися клубком.

ВЕРОНІКА: Так як ти?

КАРЛИК: Так як я.

ВЕРОНІКА: Тому ти горбатий?

КАРЛИК: Я ввійду до цього царства
вузькою брамою.

ВЕРОНІКА: Для кого споруджено широку?

КАРЛИК: Ти — горда.

ВЕРОНІКА: А ти — смішний. /До ВЕЛИКОЇ МАСКИ/
Ваша Найдосконаліша Трудолюбимосте!

ВЕЛИКА МАСКА мовчить.

ВЕРОНІКА: Прибігаю
до Вашої Найлюбовнішої Предосконалости,
щоб пригадати страждання
наших братів і сестер,
які підводять свої заплакані очі
до Вашої Правдомовної Понадмилости
з німим докором,
ніби то їх забуто.

ВЕЛИКА МАСКА мовчить.

ВЕРОНІКА розгортає хустину Вероніки:

Ваша Понадмірна Преосляйносте!
Вашої Вселюбимости Найблагороднішої престіл
завжди обстоююав за народ,
бо Ваше Благотворенне Братолюбіє
винесли на цей піdnіжок
руки малих і забутих
і многостражданльних.
Лиш одне слово,
Ваша Пребатьківська Добросте!
Один жест, і розкришаться тюремні мури,
і ласкодаримий дощ зійде на душі
з рук Вашої Прещедрої Неперевершимости
і Лицесяйної Людолюбости.

5 Grande Máscara

No trono, entre candelabros, está sentada a GRANDE MÁSCARA.

ANÃO: Não podes aproximar-te assim simplesmente
a Sua Excelentíssima Insuperabilidade.

VERÔNICA: Então, como?

ANÃO: Deves encolher-te, reduzir-te,
enrolar-te como um novelo.

VERÔNICA: Assim como tu?

ANÃO: Assim como eu.

VERÔNICA: Por isso és corcunda?

ANÃO: Entrarei nesse reino
pela porta estreita.

VERÔNICA: Para quem foi feita a larga?

ANÃO: Tu és orgulhosa.

VERÔNICA: E tu és ridículo./À GRANDE MÁSCARA/
Vossa Perfeitíssima Amabilidade!

GRANDE MÁSCARA cala.

VERÔNICA: Venho a Vossa Excelsa Perfeição
lembra sofrimentos
dos nossos humildes irmãos
que levantam seus olhos com lágrimas
até Sua Verdadeiro Fraternidade
com muda censura
de que foram esquecidos.

ВЕЛИКА МАСКА мовчить.

ВЕРОНІКА: Понадмірна Преосияйносте!
Киньте єдине слово
в терези справедливості!

ВЕЛИКА МАСКА мовчить.

ВЕРОНІКА підходить ближче, придивляється, підводиться до престолу. Знімає одну, другу, третю маску з ВЕЛИКОЇ МАСКИ.

КАРЛИК скрайніо здивований:
Велика цибуля!

GRANDE MÁSCARA cala.

VERÔNICA abre o lenço de Verônica:

Vossa Extrema Superluminosidade!
O trono de Vossa Amorosíssima Graça
sempre defendia o povo,
pois que Vossa Benfazeja Generosidade
foi elevada a esse pedestal
pelas mãos dos pobres e esquecidos
e sofredores.
Só uma palavra
Vossa Sobrepaterna Bondade!
Um gesto e hão de esmigalhar-se
muros prisioneiros
e uma chuva de graça cairá nas almas
das mãos de Vossa Desmedida Cordialidade
e Mais Resplandescente Grandeza.

GRANDE MÁSCARA cala.

VERÔNICA: Vossa Superluminosidade!
Lançai uma única palavra
na balança da justiça!

GRANDE MÁSCARA cala.

VERÔNICA chega mais perto, olha atenta, sobe ao trono.

Tira uma, duas, três máscaras da **GRANDE MÁSCARA**.

ANÃO extremamente surpreso:
Grande cebola!

6 Поетична лялька

По середині сцени, на східцях, вистелених килимом, дзеркало в рокових прикрасах, біля нього крісло. ПОЕТИЧНА ЛЯЛЬКА сидить спиною до публіки. Під дзеркалом — гора різних перук.

- ВЕРОНІКА: Поетична Ексцеленціє!
- ЛЯЛЬКА: Я!
- ВЕРОНІКА: Найглибша пошана й низький поклін!
- ЛЯЛЬКА: Мені!
- ВЕРОНІКА: Використайте ваш престиж,
зробіть добро вашим колегам,
які страждають за свіжі думки.
- ЛЯЛЬКА: Мої.
- ВЕРОНІКА: Ваші, але і їхні.
- ЛЯЛЬКА мовчить і приміряє іншу перуку.
- ВЕРОНІКА: Всі люди доброї волі
благословитимуть вас.
- ЛЯЛЬКА: Мене.
- ВЕРОНІКА: Покажіть їм милосердя,
напишіть про них добре слово,
зробіть справедливість своєю рукою.
- ЛЯЛЬКА: Моєю! /Але нічого не пише/.
- ВЕРОНІКА: Ексцеленціє! Тут ідеться
тільки про людяність.
- ЛЯЛЬКА: Мою! /Випробовує іншу перуку й усміхається в дзеркало/.
- ВЕРОНІКА: Ви прекрасні в цій версії,
ми можемо вами пишатися!
- ЛЯЛЬКА: Мною!
- ВЕРОНІКА: Але вашим колегам не вільно
бути людьми з крилами.
- ЛЯЛЬКА сумно: Моїми...
- ВЕРОНІКА: Можливо, і вашими... Ті люди осквернені,
бо обстоюють своє право.
- ЛЯЛЬКА: Моє...
- ВЕРОНІКА: На цій китайці бачите відбиту
їхню подобу. /Розгортає хустину Вероніки/.
- ЛЯЛЬКА: Мою — не мою!
- ВЕРОНІКА: Не розумію вашого сумніву.
Довкола людей будують
мури загроз, заборон, застережень.
- ЛЯЛЬКА подратовано: Не мої!

6 Boneca Poética

No meio da cena, sobre os degraus cobertos de tapete, um espelho com adornos rococó, ao lado uma cadeira. BONECA POÉTICA sentada de costas para o público. Sob o espelho um monte de diversas perucas.

VERÔNICA: Vossa Excelência Poética!

BONECA: Eu!

VERÔNICA: A mais profunda reverência e inclinação.

BONECA: Para mim!

VERÔNICA: Aproveitai vosso prestígio
para fazer bem aos vossos colegas
que sofrem por pensamentos arejados.

BONECA: Meus.

VERÔNICA: Vossos, mas também deles.

BONECA cala e experimenta outra peruca.

VERÔNICA: Todas as pessoas de boa vontade
vos abençoarão.

BONECA: A mim!

VERÔNICA: Mostrai-lhes misericórdia,
escrevei sobre eles uma boa palavra,
fazei justiça com vossa própria mão.

BONECA: Minha! (Mas nada escreve.)

VERÔNICA: Exceléncia! É mera questão
de humanitarismo.

BONECA: Meu! (Experimenta outra peruca e sorri no espelho.)

ВЕРОНІКА: Поетична Ексцеленціє! Ідімо
пліч-о-пліч з правдою!

ЛЯЛЬКА верещить: Не моєю! Не моєю! Не моєю!

ВЕРОНІКА: Я вас не розумію.

Важко вас розуміти.

ЛЯЛЬКА заспокоюється, усміхається в дзеркало, приміряє іншу
перуку:

Мене...

ВЕРОНІКА здигає раменами й виходить.

VERÔNICA: Sois bela nesta versão,
podemos nos orgulhar de vós.

BONECA: De mim!

VERÔNICA: No entanto, a vossos colegas
é proibido ter asas.

BONECA triste: Minhas...

VERÔNICA: Possivelmente, também vossas.
Estas pessoas são insultadas,
pois defendem seu direito.

BONECA: Meu!...

VERÔNICA: Neste lenço podeis contemplar
sua face. (Abre o lenço de Verônica.)

BONECA: Minha — não minha!

VERÔNICA: Não comprehendo vossa dúvida.
Em torno das pessoas constroem
muros de proibições, restrições, ameaças...

BONECA irritada: Não minhas!

VERÔNICA: Vossa Excelência Poética!
Marchemos com a verdade.

BONECA grita: Não minha! Não minha! Não minha!

VERÔNICA: Eu não vos comprehendo.
É difícil compreender.

BONECA tranqüiliza-se, sorri no espelho, experimenta outra
peruca:

A mim...

VERÔNICA dá com os ombros e sai.

7 Карусель

СМІХУН:
ти стукаєш у кожні двері
не слухають
купили жирандоль катеринку карету
на сплати

вітрини оправдують існування
болячка на спині брата
болить щораз менше

жирандоль сама крутиться
катеринка заколихує совість
карета везе в далечіні від себе самих

мені байдуже чим начинені
такі бички-третячки
не дивуюся що не літають
голубці з капустяного листя
оглядаю кольори мандрилів
прислухаюся до кудкудакання тих
хто зніс китайське яйце

7 Carrossel

PALHAÇO: bates em cada porta
não ouvem
compraram girândola carruagem realejo
fiado

vitrines desculpam sua existência
ferida na nuca fraterna
lhes dói cada vez menos

girândola gira sozinha
realejo embala a consciência
carruagem leva longe de si mesmos

não importa de que estão repletos
tais bezerros de palha
não me admiro que não alcem vôo
enrolados de repolho
contemplo cores de mandris
e escuto o cacarejar daqueles
que põem ovos chineses

ІІ РОЗП'ЯТТЯ
CRUCIFICAÇÃO

1 Голосіння

МИРОНОСИЦІ:

плач перший голос людини
ми родилися з болю
з плоттю на подобу хреста

обличчя довго шукало
першої своєї усмішки
полохливої райдуги

тяженні дарунки від Бога
хліб наш глевкий
замішаний з потом чола

але нічого на світі
понад людину в зеніті
вона перевершує ангела

людина ставить свій крок
колонами тоді як чоло
корона співучого дерева

тому нам болить
оглядати себе
в кривому дзеркалі

де не любов а хула
не милосердя — пиха
не поцілунок лиш ніж

1 Lamento

MULHERES DOLENTESE: primeira voz humana é choro
nós nascemos da dor
com o corpo à semelhança da cruz

muito tempo o rosto buscava
seu primeiro sorriso
um arco-íris fugaz

pesados são os dons de Deus
e nosso pão solado
foi com suor cozido

mas nada no mundo
iguala o homem em seu zênite
que cresce acima do anjo

o homem coloca seu passo
como coluna
sua testa
da árvore cantante corola

por isso nos dói
olhar nossa própria face
num espelho torto

ver amor transformar-se em ofensa
compaixão em arrogância
beijo tornar-se faca

2 Фавст 1,21 — Друга версія

СВІТЛІ ГОЛОСИ: Темно — темно — темно,
піднеси свічник, Валентине!

ВАЛЕНТИН: Який свічник?

СВІТЛІ ГОЛОСИ: Трійцю космацьку.

ВАЛЕНТИН: Тут нема свічника, тим паче космацької
трійці.

СВІТЛІ ГОЛОСИ: Добре пошукай. По всіх закутинах.
І в собі. Піднеси свічник, Валентине,
бо довкола горобина ніч, мов за днів Єремії.

ЛЮЦИПЕР: Це я — носитель світла.
Не простягай руки по вогонь!

ВАЛЕНТИН: Мені на ім'я Валентин,
моє хрещене ім'я — Сміливий.
Як треба нести свічник,
то я його понесу.

ЛЮЦИПЕР: Не смій мені перечити.
Твоє ім'я мені добре відоме
ще з днів Маргарити. Вже тоді Валентин
бився на шпаги з тією силою,
якої я частина.

ВАЛЕНТИН: Я борюся тільки словами, не шпагами.
Ти, ангеле темряви, не спроможний
вбити мене.

ЛЮЦИПЕР: Я не вбиваю саморуч.

ТЕМНІ ГОЛОСИ: Ми проб'ємо твоє черево
дерев'яною ложкою!

ВАЛЕНТИН: Що то за зброя?

ТЕМНІ ГОЛОСИ: Тюремна! Тюремна!
Оранжова ложка, розмальована квітами.
Гарна! Гарна!

2 Fausto I,21 — 2ª Versão

- VOZES LUMINOSAS: Trevas — trevas — trevas:
levanta o castiçal, Valentim!
- VALENTIM: Que castiçal?
- VOZES LUMINOSAS: O de três braços, de Kosmátcch.
- VALENTIM: Aqui não há castiçal,
muito menos o de três braços.
- VOZES LUMINOSAS: Procura bem. Em todos os cantos.
E dentro de ti. Levanta o castiçal, Valentim,
pois ao redor é noite fechada
como nos dias de Jeremias.
- LÚCIFER: Sou eu — carregador da luz.
Não estendas a mão em busca da chama.
- VALENTIM: Meu nome é Valentim,
meu nome de batizado é — valente.
Se for preciso carregar o castiçal
eu o carregarei.
- LÚCIFER: Não ouses contradizer-me.
Teu nome é bem conhecido
ainda dos dias de Margarida.
Já então, Valentim
cruzou espadas com aquela força
da qual sou parte.
- VALENTIM: Eu luto só com palavras, não com espada.
Tu, anjo das trevas,
não podes matar-me.
- LÚCIFER: Eu não mato com as próprias mãos.
- VOZES SOMBRIAS: Nós trespassaremos teu ventre
com uma colher de pau!

- ВАЛЕНТИН:** Усяке дерево годиться на хрест.
Можете пробити моє черево дерев'яною
ложкою,
що нею в'язні черпають прісну юшку.
- ЛЮЦИПЕР:** Це ще не останнє слово
і не остання хвала.
- СВІТЛІ ГОЛОСИ:** Всяка офіра куриться вгору
з чистих долонь голубим димом.
Тільки прегорді кують із страстей
свою діядему.

VALENTIM: Que arma é aquela?

VOZES SOMBRIAS: Prisioneira! Prisioneira!
Colher cor de laranja, pintada de flores.
Bonita! Bonita!

VALENTIM: Cada madeira serve para cruz.
Podeis perfurar meu ventre
com uma colher de pau
que serve aos prisioneiros
para servir sua magra sopa.

LÚCIFER: Não é a derradeira palavra
nem o derradeiro louvor!

VOZES LUMINOSAS: Todo sacrifício levanta-se às alturas
em fumaça azul das palmas limpas.
Só orgulhosos forjam de padecimentos
seu diadema.

3 Ніч

АНГЕЛ: в зоряному соборі
тополі шепчує молитву
старі верби поприклякали
біля плащаниці ставу
тільки людина
гострить ніж на місяці
вовкулакою
заглядає в вікна сусіда

коли благословиться на світ
і незабудька розпліщає
голубе око
від лящення гаїв
тоді людина ховається
перед своїм сумлінням
і втікає від себе

3 Noite

ANJO: na catedral da noite
choupos sussurram rezas
velhos salgueiros se ajoelharam
junto ao sudário do lado
apenas o ser humano
afia sua faca na lua
como um lobisomem
espreita as janelas do vizinho

quando vem a alvorada
e o miosótis abre
seu olho celeste
do marulhar dos bosques
então o homem se esconde
de sua consciência
e foge de si mesmo

4 Страхопуд

в'язні бунтуються
їм не смакує пожива
але не тільки поживою кормлять голодних
а й карним кодексом
дайте їм солоних оселедців
без води і без вістки з дому

як хтось у таборі
виростив соняха
ділився з ним навпіл
своєю міркою води
значить була йому
аж понадмірна
а хто сміє сказати
що то туга за сонцем
ширити наклеп і лжу

пообрізуйте в'язням ґудзики
хай притримують одяг руками
бо інакше візьмуть олівець
і хто зна що їм забагнеться
написати про наше сторіччя

ми вміємо перещеплювати
хребти обличчя та вівсяні коліна
ми маємо наукові способи
як їх навчити приклікати
перед іконами страхопудів

4 Espantalho

presos se revoltam
rejeitando comida
porém não só de comida
são alimentados os famintos
e sim do Código Penal
dai-lhes arenques
sem água e notícias de casa

se alguém no cativeiro
criasse um girassol
e dividisse com ele
sua ração de água
isso significaria que tinha
além do necessário
e quem ousar afirmar
que era saudade de sol
espalha mentira e má fé

cortai os botões dos presos
que segurem com as mãos suas roupas
senão pegarão no lápis
e quem sabe o que irão inventar
de escrever sobre o nosso século

nós sabemos transplantar
faces espinhas dorsais e joelhos de juncos
nós temos meios científicos
de como ensinar a ajoelhar-se
diante dos ícones de espantalhos

5 Квадрат у ґрати

ПОЕТ: що вам сказати про вітер
що вам сказати про осінь
яка відбирає відсотки
з велиководушніх жестів
кожне дерево повне дивів
кожна кішка стара мов Єгипет

ВІТЕР: безумний, безумний!

ПОЕТ: на дні душі не лишилося
зерна піску на перлину
бонзі жовтому птахові
Пілатова благородність
гасить святий пожар
водою з чайної ложечки

ВІТЕР: святий святий!

ПОЕТ: відьмарі прошили
отруеною агавою
болячку на серці
з того не виріс палац
на Лисій горі
швидше їм зійде
ячмінь на повіці

ВІТЕР: відьмарі відьмарі!

ПОЕТ: чи довіряти більше утопії
ніж кібернетиці
зарити усмішку Сфінкса
глибоко в землю
чи стати факіром
і не знізвивши зінниць
спертись об списи поглядів
з переділеними очицями
гордуючи кігтями що ховаються в лапи
проклявши амеби з оказійними ніжками
і всякі покликання з плястиліну?

ВІТЕР: прокльони прокльони!

ПОЕТ: чи виполоти всі зорі
та стежкою постелитися
під кроків глухе череп'я
під вовчу ягоду в грудях
покинути матір над трупом
і сина в колисці на повені?

5 Quadrado em Grades

POETA: o que dizer-vos do vento
o que dizer-vos do outono
que recolhe dividendos
de generosos gestos
todas as árvores — cheias de mochos
todos os gatos antigos como o Egito

VENTO: louco louco!

POETA: no fundo da alma não resta
nem areia para a pérola
ao bonzo — ave de fogo
a altivez dos Pilatos
apaga a santa fogueira
com água contida na concha

VENTO: santo santo!

POETA: os feiticeiros furaram
com agave envenenado
o coração dolorido
disso não cresce palácio
no Monte Calvo dos bruxos
antes surge um terçol
em suas pálpebras

VENTO: bruxos bruxos!

POETA: fiar-se na utopia
ou cibernetica?
sepultar o sorriso da Esfinge
profundamente na terra
ou tornar-se faquir
não baixando o olhar
encostar-se nas lanças dos olhos
com divididas pupilas
zombando das garras
que se escondem nas patas

ВІТЕР: повінь повінь!
ПОЕТ: накладаю на себе
клейноди суворого свята
батоги поглядів
кольчасті слізози
гедзі докорів
як інакше тупити
усмішку до рани?
ВІТЕР: слізози слізози!

maldizendo amebas
com pezinhos postiços
e vocações de plástico?

VENTO: maldições maldições!

POETA: arrancar as estrelas
estender-se como vereda
sob cacos de passos surdos
sob a uva de cão no peito
abandonando a própria mãe
em lamento junto a um morto
e o filho de berço na enchente?

VENTO: enchente enchente!

POETA: coloco em mim
regalias de festa severa
açoites dos olhos
espinhos de lágrimas
vespas de acusações
de outro modo como colar
o sorriso à ferida?

VENTO: lágrimas lágrimas!

6 Надія

НАДІЯ сидить при старосвітській машині до шиття під голим деревом. Поруч великий чорний КРУК з білими очима і щербатий дзбан.

- НАДІЯ: Де ти, мій сину?
 У мене ще досі
 зашпори на душі.
 Чи то тебе забрали,
 чи мені вирвали грудь?
 Заки тебе знов уздрю,
 мушу наплакати цей дзбан по вінця
 і вшити сто тисяч рукавиць.
- КРУК: Ший рукавиці!
 Ший рукавиці!
- НАДІЯ: Я воліла б зуживати пальці й очі
 на галтовані взори,
 на силянки з дрібних пацьорок.
 Ця машина прошиває мені серце.
- КРУК: Ший рукавиці!
 Ший рукавиці!
- НАДІЯ: Не докучай!
 Минають північні короткі літа,
 наступають довгі зими...
 Мені холодніє в грудях.
- КРУК: Ший рукавиці!
 Ший рукавиці!
- НАДІЯ: Жбурнула б усі ці рукавиці вгору,
 хай поприлипали б до гілок
 цього голого дерева
 та позасвічували своїми пальцями
 білі свічі...
- ВЕРОНІКА: Надіє, радуйся!
- НАДІЯ: Це ти, Вероніко?
 Як ти пройшла непомітно
 крізь кільчастий дріт
 і гавкіт собак?
- ВЕРОНІКА: Я снося тобі, Надіє.
 Ти приклонила голову
 біля машини.

6 Nadiya

NADIYA está sentada junto a uma antiquada máquina de costura, sob uma árvore nua. Ao lado dela, o grande CORVO preto com olhos brancos e um jarro rachado.

NADIYA: Onde estás, meu filho?
Até hoje tenho
formigas na alma.
Tomaram-te de mim
ou arrancaram meu peito?
Antes de te rever
tenho que chorar
este jarro até a borda
e costurar cem mil luvas.

CORVO: Costura luvas!
Costura luvas!

NADIYA: Eu preferia gastar meus dedos e olhos
nos desenhos bordados
nas gargantilhas de finas missangas.
Esta máquina trespassa meu coração.

CORVO: Costura luvas!
Costura luvas!

NADIYA: Não me amole!
Passam curtos verões do Norte,
chegam longos invernos,
sinto frio no peito.

CORVO: Costura luvas!
Costura luvas!

NADIYA: Eu jogaria todas estas luvas para cima
que colassem aos ramos
desta árvore nua
e com seus dedos acendessem
velas de castanheiros...

НАДІЯ: Побудь зо мною, Вероніко!
Важко самітній.

ВЕРОНІКА: Не бійся самотності.
Пригорни її, мов сестру.
Ось гостинець для тебе,
щоб ти перетривала.

НАДІЯ бере хустину Вероніки:
Тут же обличчя Господнє.
Вартові віднімуть від мене.

ВЕРОНІКА: Вони не помітять.
А навіть як і помітять,
то не пізнають.

НАДІЯ прокидається біля машини до шиття.

КРУК: Ший рукавиці!
Ший рукавиці!

VERÔNICA: Alegra-te, Nadiya!

NADIYA: És tu, Verônica?
Como chegaste sem ser percebida
através do arame farpado
e latido dos cães?

VERÔNICA: Tu sonhas comigo, Nadiya.
Tu deitaste a cabeça
junto à máquina.

NADIYA: Fica comigo, Verônica!
É duro ficar sozinha.

VERÔNICA: Não temas a solidão,
abraça-a como irmã.
Eis um presente a ti,
para que tu perdures.

NADIYA recebe o lenço de Verônica:

É a face divina.
Os vigias a tomarão de mim.

VERÔNICA: Eles não notarão.
E mesmo notando,
não a reconhecerão.

NADIYA acorda junto à máquina de costura.

CORVO: Costura luvas!
Costura luvas!

7 Гусарики

ГУСАРИК: Ходить гусак по луці
І щипає бур'янці —
Конюшину, квасок,
Для Ганнусі на вінок.

ГУСАРОЧКА: Я знаю ще кращу:
Гиля, гиля, гуси,
Гиля до Ганнусі,
Занесіть їй жмінку
Рути і барвінку,
Стъожку-позолітку,
Заплетіть сирітку.

ГАННУСЯ: Я не сирітка.
В мене є батько.

ГУСАРИК: Але далеко.
І чи повернеться?

ГАННУСЯ: Як його забирали, він дав мені
морелеве зернятко і казав підливати:
Як плодами зарясніє
Деревце морелі,
Тоді знову завітає
Щастя до оселі.

ГУСАРИК: Чи як молитися,
то мореля швидше зародить?

ГУСАРОЧКА: Баба навчила мене такої молитви:
Діво-лебідко, Матінко мила,
Візьми нас діток під свої крила.
Та поведи нас у свої двори
І покажи нам сонця узори.
Сонця узори, зірок намиста
Та свого Сина, Ісуса Христа.

7 Pastorinhos de Gansos

PASTORZINHO: Colhe o ganso pelo chão
Trevo, azeda e agrião,
Para Hanússia dançar
De grinalda no pomar.

PASTORZINHA: Eu sei uma melhor:
Chô, meu ganso rico
De prenda no bico,
De cesta bonita
Com lenço e fita,
De dourada linha
Para a orfazinha.

HANÚSSIA: Não sou orfazinha.
Eu tenho pai.

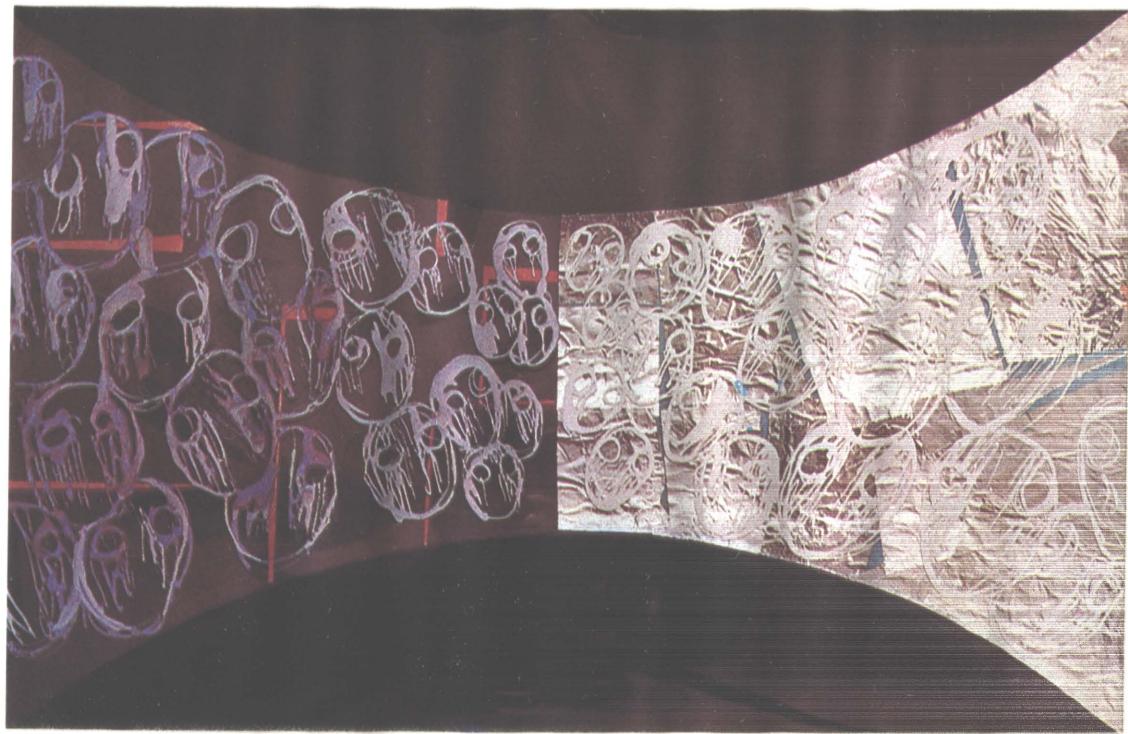
PASTORZINHO: Só que longe.
Será que ele volta?

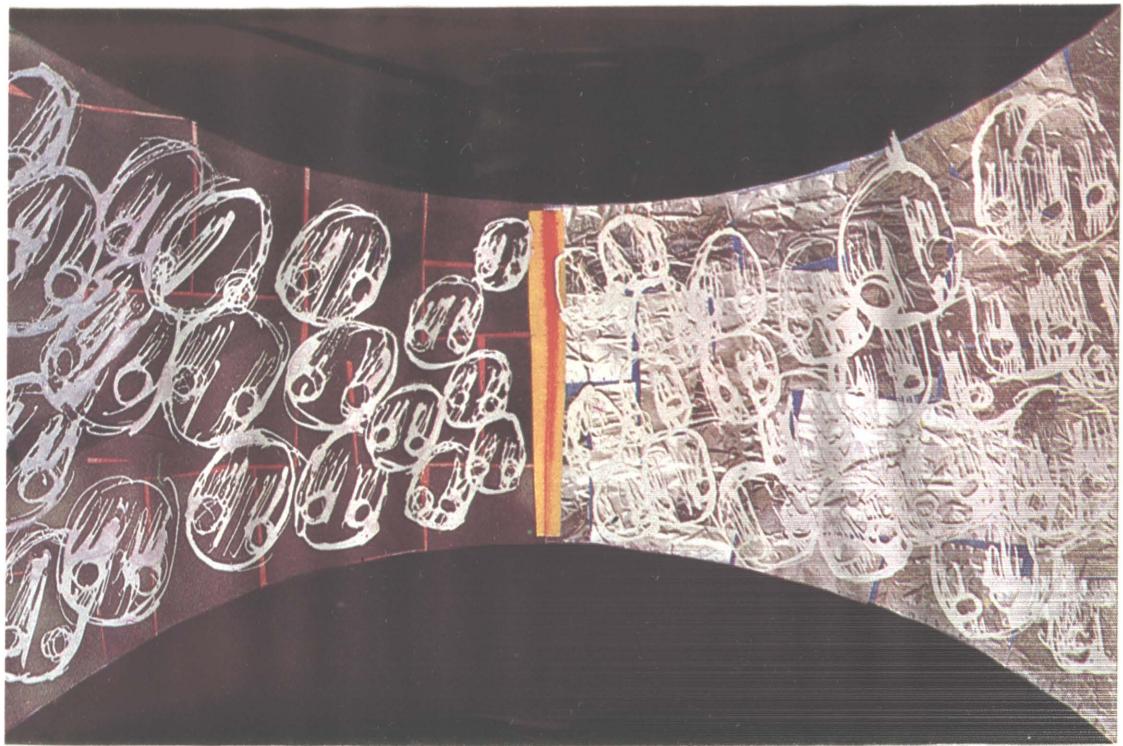
HANÚSSIA: Quando o levaram,
ele me deu um caroço de damasco
e mandou regar.
Quando o pé do damasqueiro
Der frutos e sombra,
Voltará felicidade
À nossa vivenda.

PASTORZINHO: Será que rezando
o damasqueiro logo dará frutos?

PASTORZINHA: A avó me ensinou uma reza assim:
Ave-Maria, tu sol que abrasas,
Guarda crianças sob tuas asas.
Leva-nos logo para teus lares,
Mostra-nos brincos, anéis solares.
Brincos solares, colar de estrelas
E Jesus Cristo no meio delas.

III СТРАШНИЙ СУД
JUÍZO FINAL

1 Захід сонця

ПРОЧАНИ:

допливаємо до незнаного берега
допиваємо чашу
час заплатити трясеною мірою
за добро що нам подаровано
дати хліб за камінь рибу за гадину
залишім помсту в руках Премудrosti
наша ненависть наш бунт
непомітні перед вічним світлом
не міняють ритму природи
але любов засягає
до зоряного покрова
єдина може годити
пустелю з пралісом повінь з посухою
змити з нас сквернь самолюбства
освятити людину і землю
допливаємо до незнаного берега
допиваємо чашу
тільки любов зможемо взяти з собою

1 Pôr do Sol

PEREGRINOS: chegamos à margem ignota
esvaziamos nosso cálice
é tempo de pagar com balançada medida
pelo bem que nos foi concedido
dar pão pela pedra peixe pela serpente
deixar vingança nas mãos da Sabedoria
nossa ódio nossa revolta
insignificantes na luz eterna
não mudam o ritmo da natureza
mas o amor alcança
o manto dos astros
é o único que reconcilia
deserto e floresta enchente e seca
pode lavar nossa mente mesquinha
santificar o homem e a terra
chegamos à margem ignota
esvaziamos nosso cálice
apenas o amor podemos levar conosco

2 Човен

- ТЕМНІ ДУШІ: куди ця річка
з чорними борознами
хто цей стерновий
з жаринами в лобі?
ми в човні хисткому
на розбурених хвилях
це човен чи домовина
це ніч беззірна
чи день передгрозний?
- ВІТЕР: день грози!
день відплати!
у судді обличчя палає пожаром
Він виймає серце з грудей
і кладе на терезу
Він страшний і прекрасний
горе тим хто не ходив
Його стежками!
- ТЕМНІ ДУШІ: далекий беріг уже бовваніє
щитом залишним
глухість пустир німota
тільки сновиддя
ні не пригадуйте
закопайте їх глибше
в землю не в совість
там не квилить чайка
не колишеться дерево
останній притулок
- ВІТЕР: краще було людині
їсти порох з росою
ніж витримати Його погляд
гніву й любови!

2 Canoa

ALMAS SOMBRIAS: para onde rumá esta canoa
em sulcos negros?
quem é o barqueiro
com brasas nas órbitas?
estamos a vacilar
sobre as ondas revoltas
é caixão ou canoa?
é noite sem astros
ou presságio de tempestade?

VENTO: dia da procela!
dia do pagamento!
o rosto do Juiz arde em fogo
ele tira o coração do peito
e põe na balança
o Terrível e Belo!
ai daqueles que não andaram
por Seus caminhos!

ALMAS SOMBRIAS: a margem emerge ao longe
qual escudo de ferro
surdo deserto mudo
apenas espectros
não recordai
enterrai-os profundamente
na terra na consciência
lá não grita a gaivota
não balança a árvore
derradeiro abrigo

VENTO: seria melhor ao homem
comer lama do chão
de que sustentar Seu olhar
de ira e amor!

3 Інтермеццо

ВЕЛИКА МАСКА, ПОЕТИЧНА ЛЯЛЬКА і СТРАХОПУД на драбинистому возі, запряженому в чорні воли.

ЛЯЛЬКА: Куди поспішаєш, Сміхуне?

СМІХУН: До сонця.
Сонце мене притягає.

ЛЯЛЬКА: Ти втомлений? Може, болять ноги?
Ти самотній і нещасливий?

СТРАХОПУД: Ми радо тебе почастуємо
білим хлібом, кав'яром,
перцівкою...
Присядься до нас.

СМІХУН: То була б найепічніша подорож:
до сонця на хриплім возі,
що тягне десяток волів.
Вам до мети — стрімголов.
Я ж чвалаю на слові верхи.

МАСКА: У розмові забудемо горе!
Слово сюди, слово туди,
і час так любо минає.
Розвесели нас, Сміхуне!

СМІХУН: Чи користь лоскотати камінь?
Мої жарти про вас, не для вас.
Бувайте собі без усмішок!

3 Intermezzo

GRANDE MÁSCARA, BONECA POÉTICA e ESPANTALHO num carro atrelado por bois pretos.

BONECA: Para onde com tanta pressa, Palhaço?

PALHAÇO: Para o sol.
O sol me atrai.

BONECA: Estás cansado? Tuas pernas te doem?
Es só e infeliz?

ESPANTALHO: Com gosto te oferecemos
pão branco, caviar, aguardente...
Vem conosco!

PALHAÇO: Seria a mais épica das viagens:
para o sol na carroça rangendo,
puxada por uma dezena de bois.
O caminho de vocês desce a pique,
eu cavalgo palavra alada.

MÁSCARA: A conversa animada acalma dores:
trocando palavras amigas
o tempo corre ligeiro.
Alegra-nos, Palhaço...

PALHAÇO: Adianta fazer cócegas
em uma pedra?
Minhas anedotas são sobre vocês,
não para vocês.
Alegrem-se sem sorrisos!

4 Зоря косата

АНГЕЛ I: Що то за дивне диво?
Що то за світле світило?
Звізда косата
в небесних палацах.

АНГЕЛ II: То коса дівоча,
то дівоча цнота.

АНГЕЛ I: Відкоти косі така слава,
щоб зорю прикрашала?

АНГЕЛ II: Забавлялися яничари,
за косу об пень прив'язали,
при пні загострили сокиру,
дрочили до сліз сиротину:
— За лілейну дівочу славу
обітни цю пишну прикрасу! —
Схопила сокиру панна,
косу мідяну відрубала.
— Не леліяти вам цю оздобу,
не для вас я плекала косу,
а щоб пестили руки милого,
це для губ його мідне пиво.
Хай відрубана, але вірна,
ніж осміяна, ніж ганчірка! —
Пролітала зоря над дубом,
уздріла відрубане чудо:
заквітчалася рада косою,
забрала на небо з собою.

Відтоді зорі така слава,
бо від дівчини стала косата.

4 Estrela com Trança

ANJO I: Que brilho a brilhar no escuro?
Que lume ilumina tudo?
Estrela com trança
na celeste casa.

ANJO II: É trança de donzela,
é virtude discreta.

ANJO I: Desde quando trança tem fama
de ser jóia tão alta?

ANJO II: Brincaram os renegados,
amarraram a trança ao galho,
afiaram junto um machado
e zombaram da moça em pranto:
— Pela fama de açucena
corta teu enfeite depressa. —
A donzela de alma forte
cortou sua trança de cobre.
— De ninguém será este adorno
que eu mimo há tempo longo
para a boca do bem-amado,
este vinho de cobre raro.
Antes fiel e cortada
de que mais formosa e profana! —
Voou uma estrela no alto,
vislumbrou o milagre cortado:
colheu do chão a trança
e levou-a consigo, alada.

Desde então a estrela tem fama,
pois tem da donzela a trança.

5 Світанок

ЯСНІ ДУШІ: Алла! Алла!
Алилуя!

ПОЕТ: Хто та жінка в червоному одязі,
що спливає по ній хвилями світла?
Всі інші душі запалюють від неї
свої свічі.

АНГЕЛ: То вістунка світанку.

ЯСНІ ДУШІ: ми зустрічали
кості без гробу
дерево в полум'ї
церкву безоку
ручаї лементів
дзвін без'язикий
річку усопших
стогін стокрилий
стежку зав'язану
чорне свічадо
скошену пісню
криваве рало
в слізах ікони
в печалі квіття
страсті Господні
на роздоріжжях

ЖІНКА В ЧЕРВОНОМУ:
на вас чекають
воскресні німби
сузірна брама
собор предвічний
райдужна радість
безкрає свято
обличчя сонця
святе свічадо
небесні хори
весільні шати
криниця ласки
вінок Оранти
стоцвітнє світло
вогненне слово
любов цілюща —
Господнє око

5 Alvorada

ALMAS LUMINOSAS: Alla! Alla!³
Aleluia!

POETA: Quem é aquela mulher de vermelho
descendo por seu corpo em ondas de luz?
Todas as outras almas acendem nela
suas velas.

ANJO: É mensageira da alvorada.

ALMAS LUMINOSAS: nós encontrávamos
mar de lamentos
ossos sem cova
negros espelhos

igrejas cegas
canto ceifado
sino sem língua
ícone em pranto

arado em sangue
gemido solto
trilho amarrado
rio dos mortos

flores em luto
árvore em chamas
paixão de Cristo
nas encruzilhadas

ALLA: por vós esperam
nímbos eternos
porta da estrela
divino espelho

festa irisada
templo perene
face dos astros
cores celestes

ПОЕТ: Скажи, супутнику, які дароносци
в руках тих жінок у білому?
АНГЕЛ: То душі церков і дзвіниць,
що воскресають у вічності.
ПОЕТ: А ця пісня, що так прядеться
шовковою ниттю?
АНГЕЛ: Це твоя пісня.
Її колись обірвали.
ПОЕТ: Тут відживає все, що з краси.
Предвічний Духу!
Я йшов за Твоїм голосом,
що вогненним стовпом
проводив мене крізь ніч.
Його єдиного я чув
в моїм подвійнім вигнанні
душі і плоті.
АНГЕЛ: Хай буде славенний на віки
Кінець і Початок!
ЯСНІ ДУШІ:
Алла! Алла!
Алилуя!

vestes nubentes
fonte de graça
luz de cem cores
manto de Oranta⁴

verbo de fogo
santa alegria
olho divino
amor e vida

POETA: Dize, amigo de viagem, que custódias
estão nas mãos de mulheres em branco?

ANJO: São almas de igrejas e campanários
que ressurgem na eternidade.

POETA: E esta canção que se torce
como uma linha de seda?

ANJO: É tua canção
que foi cortada outrora.
Aqui revive tudo o que vem da beleza.

POETA: Eterno Espírito!
Eu andei atrás de Tua voz
que me guiou através da noite
como uma coluna de fogo.
Só ela eu ouvia
no meu duplo exílio
de alma e de corpo.

ANJO: Seja bendito para sempre
o Fim e o Começo!

ALMAS LUMINOSAS: Alla! Alla!
Aleluia!

3) Pintora Alla Ghorska, morta em 1970.

4) Virgem Maria, em postura de oração.

6 Соняшна гагілка

НЕВИННІ: По меду-річці пливуть гусята
Рано-рано —
Пливуть гусята до брами раю
Та ранесенько.

Зійшов назустріч золотий місяць
Рано-рано —
Зійшла назустріч срібна зірница
Та ранесенько.

А понад ними віночок сонця
Рано-рано —
А в тім віночку ангели Божі
Та ранесенько.

Ангели Божі, батько та ненька
Рано-рано —
Ведуть до раю діток-сиріток
Та ранесенько.

6 Ciranda do Sol

INOCENTES: No leite e mel nadam gansinhos
 Cedo — cedo
 Nadam gansinhos ao paraíso
 Bem cedinho

 Veio buscá-los a lua de ouro
 Cedo — cedo
 Veio buscá-los a estrela de prata
 Bem cedinho

 E sobre eles uma grinalda
 Cedo — cedo
 E na grinalda anjos celestes
 Bem cedinho

 Anjos celestes — pai e mæzinha
 Cedo — cedo
 Levam aos céus os orfãozinhos
 Bem cedinho

7 Хорал

ЯСНІ ДУШІ: блаженні очі бачать Господні світлиці
там від зорі до зорі — хід до сусіднього дому
мова вже музика жести — скульптури
для танцюристів ошатних світанням

міріяди весен виливаються шумно
однією хвілею в устя вічності
але давно пораховано макове зерно
і Творець поіменно кличе кожну піщину

вигнанці називають сонця своєю садибою
вони занурюють погляд у вічне плесо
серед х瓦льного хоралу вселенських дзвонів
леліють свою красу в нетліннім Обличчі

7 Coral

ALMAS LUMINOSAS: bem aventurados os olhos que vêem
de estrela a estrela é um passo à casa vizinha
o falar é música os gestos esculturas
aos dançarinos revestidos de alba

miríades de primaveras joram sonoras
no mar de eternidade numa só onda
mas há tempo o Senhor contou a semente de
cada papoula
e conhece há muito pelo nome cada grão de areia

quando os sinos do universo repicam ação de
graças
os exilados chamam o sol de sua morada
ao afundarem seus olhos no lago perene
admiram sua própria beleza na Face incorruptível

Printed in Brazil

